

TÜRK EDEBİYATINDA AZINLIKLARIN KONUŞMA DİLİ

Arzu YIKILMAZ¹

ÖZET

Bir ülkede çeşitli dillerin konuşulması çok dilliliktir. Ana dilinden farklı bir ülkede yaşayan ve o ülkede konuşulan standart dili öğrenip konuşan insanların dili nasıl olur? Farklı etnik kökenlere sahip toplum ya da bireyler; yani azınlıklar, kendi ana dillerinden farklı bir ülkede yaşadıklarında, o ülkenin standart dilini hem konuşma hem de yazmada çok farklı sapmalar ile kullanmaktadırlar. Örneğin Türkiye’de çok çeşitli diller konuşulmaktadır. Ana dili Türkçe olmayan; ancak Türkiye’de tam zamanlı/yarı zamanlı yaşayanların, konuşma dilini farklı sapmalarla kullandıkları görülmektedir. Bu sapmalar ses, söz yapımı, söz dizimi vb. düzlemlerde gözlemlenebilir. Azınlıkların dili, bize sapmalardaki farklılıkları en iyi biçimde örnekler. Ana dillerini aile içinde ya da kendi sosyal çevrelerinde konuşan bu insanlar, standart Türkçeyi konuşurken, kendi ana dillerinin ses, şekil ya da sözdizimi özelliklerini ister istemez ikinci dile taşırlar. Bu da konuşma dilinde farklılıklara sebep olur. Bu farklılıkları günlük konuşma dilinde daha belirgin bir biçimde duyabilir ve gözlemleyebiliriz; yazı diline ise hikaye, roman, tiyatro vb. türler aracılığıyla yansımaktadır. Bildirimizde, 19. ve 20. yy’ a ait Türk edebiyatının çeşitli eserlerinden seçtiğimiz çeşitli örnekler ile standart Türkçe temelinde farklılıklar görülen kullanım özelliklerini sunacağız.

Anahtar Kelimeler: Çok dillilik, Türk Edebiyatı, Azınlıkların Konuşma Dili, Standart Türkçede Sapmalar, Türk Edebiyatında Azınlıklar

THE SPOKEN LANGUAGE OF MINORITIES IN TURKISH LITERATURE

ABSTRACT

Multilingualism means that many languages are spoken in a country. How would be the language of people who live in different countries than their native lands and who learn and speak the standard language spoken in that country? When communities or individuals with different ethnic backgrounds-minorities living in different countries - use the standard language of that country with very different deviations in both speaking and writing. For instance, a wide range of languages are spoken in Turkey. It is seen that the people whose mother tongues are not Turkish but live either permanently or temporarily in Turkey use the spoken language with

¹ Yrd. Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, arzu.yikilmaz1@gmail.com

different deviations. These deviations can be observed in the form of sound, word coinage, syntax, and so on. The language of minorities best exemplify the differences in language deviations. These people who speak their mother tongue in the family or in their own social circles unavoidably carry the sound, form or syntax features of their mother tongues into the second language when they speak standard Turkish, which in turn leads to differences in the spoken language. We can hear and observe these differences more clearly in everyday language while they are reflected in the written language through genres such as story, novel, and theater and so on. In our communiqué, we will present the usage characteristics that differ on the basis of standard Turkish with various examples we have selected from various works of Turkish literature of the 19th and 20th centuries.

Keywords: Multilingualism, Turkish Literature, The Spoken Language of Minorities, Deviations in Standard Turkish, Minorities in Turkish Literature

---

Giriş

Çok dillilik (multilingualism, polylingualism, plurilingualism), iki dilliliğin genişlemiş biçimi; iki ya da daha çok dili kullanma yetenek ve becerisidir. Bu konuyu, bireysel çok dillilik ve toplumsal çok dillilik alt başlığı altında iki yönüyle inceleyebiliriz. Bireysel çok dillilik, bir bireyin hayat akışına bağlıdır; birey gerek duyduğu için ortaya çıkmış bir durumdur. Toplumsal çok dillilik ise, toplumun hayat akışından toplumun çok ulusluluğuna, toplumun benimsediği dinden göçlere, politik nedenlerden modalaşmalara kadar oldukça değişik nedenlere bağlıdır. Toplumsal çok dillilik, dil bilimi araştırmalarında, farklı etnik kökenlere sahip toplum ya da bireylerin aynı coğrafyalarda birlikte yaşamalarından kaynaklanmaktadır (Karaağaç, 2013: 482).

Farklı etnik kökenlere sahip toplum ya da bireyler; kendi ana dillerinden farklı bir ülkede yaşadıklarında, o ülkenin standart dilini hem konuşma hem de yazmada çok farklı sapmalar ile kullanmaktadırlar. Bu sapmalar, ses düzeyinden, söz dizimine kadar her düzlemde görülür. Ana dillerini aile içinde ya da kendi sosyal çevrelerinde kullanmakta olan bu insanlar, eğitim ve öğretim yoluyla o ülkenin standart (ortak, resmî) dilini öğrenmeye başlarlar ve konuşurken ister istemez ana dillerinin ses, şekil ya da söz dizimi özelliklerini bu ikinci dile taşırlar. Bu da söyleyişteki farklılıkları yaratır. Bu farklılığı günlük konuşma dilinde daha belirgin bir biçimde duyabilir ve gözlemleyebiliriz. Yazı diline ise bu durum, Türk edebiyatının çeşitli yer ve zamanlarına ait eserlerinde en güzel ve açık şekliyle takip edilebilir.

Ana dil (native/national language, mother tongue, first language) sözü, bir benzetmenin ötesinde, gerçek bir “ana”, gerçek bir “ilk” oluşu ifade etmektedir: “Pek çok dil öğrenilebilir veya sonradan edinilebilir; fakat yalnızca bir tanesi, bebeklikten bir dil topluluğunun üyesi

olana kadar geçilen yol ve geçirilen zaman içinde, doğrudan doğruya yaşanarak, denemesi yapılarak öğrenilebilir. Öğrenilen yabancı dile veya edinilmiş dile tezat oluşturan millî dil (denenmiş dil) kavramı, tabîî bir olguya bağlıdır ve bu, her bireyin hayatında yalnız bir kez yaşanır.” (Vossler, 1951: 117)

Kişinin ana dili edinimindeki her yanlışlık veya eksiklik, yeni öğrenmelerde, yeni ilişkilendirmelerde katlanarak artacaktır. Kişinin sağlam ve zengin bir ana dili anlam örgüsüne sahip olması ise, yeni öğrenmelerinde işini kolaylaştıracaktır. Bu programın yaratıcıları, ana-baba ve çevredir: “Dil özellikleri biyolojik varlıktan tevarüs edilmez. Çocuk doğduğunda ağlar, mırıldanır; fakat belirli bir dili öğrenmesi, bütünüyle çevreye bağlıdır. Bebek, (bulunmuş veya evlat edinilmiş olsa da) çevresinin dilini öğrenir, çevresindekiler gibi konuşur. İnsanoğlunun ilk öğrendiği dil, onun millî dilidir ve kendisi de bu dilin millî konuşucusudur.” (Bloomfield, 1979: 43)

Bebeğin veya yetişkinin hayatındaki çeşitli ihtiyaçlar, onları, bu ana dilleri dışındaki başka dilleri de öğrenmeye götürebilir: “Bir çocuk, göç, çok uluslu evlilik, vb. sebeplerle bir başka dili edinmek zorunda kalabilir. Bu ikinci dil, onun için bir edinilmiş dil (adopted language) veya bir yabancı dil (foreign language) ve kendisi de, bu ikinci dilin yabancı konuşucusu (foreign speaker) olur.” (Bloomfield, 1979: 54-55)

Bir dilin konuşuru, içine doğduğu dilin özelliklerini doğuştan itibaren öğrenmeye başlar. Öncelikle aile, bu ana dil özelliklerinin kazanılmasında önemli bir yere sahiptir. Öğrenilen bu dil, ilk dildir. Ninnilerini, masallarını dinlediği bu ilk dil/ana dildir. Yazıya geçirilemeyen söyleyiş, jest, mimik, vurgu ve tonlama biçimi, aile içinde temellenir. Konuşmayı öğrenirken sürekli büyüklerinin ağız ve dudaklarını izleyen bebeklerin ses çıkarma organları şekillenir. Artık, bundan sonra, belirli bir amaç ve çabayla edinilen her dil, “ikinci dil” olur.

Her dilin kendine has bir söyleyiş biçimi, ritim duygusu, vurgu ve tonlama özelliği vardır. Bu özellikleri tümüyle yazı dilinde imla ve noktalama işaretleri yardımıyla göstermeye çalışmak bir yere kadardır; hatta neredeyse imkânsızdır. Yazının kalıcılığı ve tutuculuğu yüzünden de, hangi seslerin hangi yönde değişmekte olduklarını da göremeyiz. Ana dilinin yanında ikinci dilin konuşuru için de benzer tutuculuk gözlemlenir. Dilin değişimini gözlemleyemeyen ikinci dil konuşuru ilk öğrendiği şekilleri muhafaza eder.

Cümle düzeyinde standart Türkçeden sapma gösteren azınlık dilinin örneği italik işaretlenmiştir. Önce Türkiye Türkçesi (TT); sonra azınlık dillerinden birinin şekli ile -Rumca (Rum), Arapça (Ar.), Ermeni (Erm.), Yahudi (Yah.) - karşılaştırılmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Türk edebiyatının 19 ve 20 yy' a ait eserlerinden inceleyerek aldığımız cümle örnekleri çalışmamızın materyalini oluşturmuştur. Alınan kısa bir parçasında görülen özellikler, eserin geneli için de aynıdır ve geçerlidir.

Hüseyin Rahmi Gürpınar- Şıpsevdi:

Rum:

Yok efendum, anlattıramıyorum. Türkse bilirim... Fakat hademe estahleme böyle ince kâtip lakırdi bilmiyorum. Vardır bu tramvay idare içinde mencilis yapan o adamlar hiç Türkse bilmiyorlar ama kimse ses çıkarmamış, ben tanayorum uç tane Anastas, Yorgos, Nikolas, bunlar bilmiyorlardı nasin desinler lakırdı Türkses... Ama sonra müsterilerle kavga yapa yapa öğrenmişler... Benim gibi...

Şemsettin Sami- Taaşşuk-ı Talat-ı Fıtnat:

Arap:

Aa! Hanim, nişun oyle söyler? Sen şocuk gibi oldi. Allah amanat. Şocugun bir şeyi yok. Biraz baş agrisi... baş agriside değil a... ganşlık... İşte ganşlık hukmini yabacak... Ah hanim, heb ben sabab oldi. Seni aglattı... Amma hanim ben şok marak etti... sen heb halk gibi evlenmedi. Nasıl evlendi? Başka evlenmek nasıl... Ben anlamaz...

Haldun Taner- Tuş

Ermeni:

Kendin kendine güvey giroorsun. Oğlum? Sankim ilk prix üzerinden eksiltme senin üzerinde kalacağıdı? Halbuki şimdi karanti bizdedir. Kimbilir Antranik beni görünce ne şaşacak? Sade o mu? Ali Tomar, Kamil'in adamları... Anesti... Kevork Kavafyan, Naili "Baylar" deyi, bir plaisanterie de yapabilirim. Telgrafı baryak gibi havada sallayarak, "baylar" derim. Vaktinizi boşuna zayetmeyin. Bu fiyata kayfe şimdiye kadar hiçbir yerde teklif edilmedi..."

http://www.karagoz.net/mandira_safasi.htm#.WUKQPEvyjIU

Yahudi:

Yahudi: Nokari alışveriş, yoktur bir de eğleniş. Tamam üç buçuk verdi Balad'a yidiş geliş. Eskiler alayım, badana fırçaları...

Karagöz: (pencereden) Ooo bizim eskici Salamon gelmiş.

Yahudi: Eee hoşbulduk Karagöz. Nasilsin bakalim, çoluk çocuk, tavuklar, kediler, sözüm sana eşekler, sipalar nasidirlar?

Karagöz: bana bak, ağzını topla tepelerim haa

Yahudi: Haydi ağzını topladin, kulaklarini salla bakalim...

Karagöz: Bana bak Salamon, yutturma suratına yumruğu yersin ha..

Yahudi: bana bak kuzum, buralara Üsküdar'dan hasira sıçtının kızı Rabiş Hanum yelmiş mi?

Karagöz: Gelmiş ne olacak?

Yahudi: Yelmiş he, maşallah maşallah, ona soyle esyici Salamon yelmiş de.

Karagöz: Sen ondan ne istiyorsun?

Yahudi: Ben ona eski feraceler parasini vermedi.

Karagöz: Kaç para istiyorsun ondan?

Yahudi: Yelli beş kuruş

BULGULAR VE TARTIŞMA

Aşağıda, Türk edebiyatında, yukarıda verilen eserlerden yola çıkarak, çeşitli azınlık dillerine ait konuşma biçimlerinin 'standart Türkçeden sapma' örneklerini sunacağız. Bulgularımızı iki ana başlık altında inceleyeceğiz:

1. Ses Bilgisinde Görülen Değişiklikler

1.1. Çıkış yerine göre

1.2. Çıkış biçimine göre

2. Söz Diziminde Görülen Değişiklikler

2.1. İlk dillerinin söz dizimi eklemeli olmayan azınlık dillerini konuşanlar, çekim eklerini, genellikle çekim edatlarıyla yaparlar veya sık sık çekim ek veya edatları düşürür, bazen de, işlev dışı kullanır.

2.2. Bu dillerde zamirler, kişi eki haline gelmemiştir. Bu yüzden zamirsiz cümle kuramazlar ve dolayısıyla zamirleri bizden daha sık kullanmak zorunda kalırlar.

2.3. Söz tercihleri standart dilin dışında olabilmektedir. Bu durumda azınlık dil kullanıcısı, anlatmak istediği konudaki söz seçimini standart dile göre değil, kendi ana diline göre yapmaktadır.

2.4. Azınlıklar sık sık soru tonlaması yaparlar.

2.5. Azınlıklar sık sık bildirme eklerini düşürür.

2.6. Azınlıklar bazen de standart dilin söz diziminin dışına çıkarlar.

1. Ses Bilgisinde Görülen Değişiklikler

Alicı dilde kaynak dilin ilk öğrenilen biçimi kalıplaşmış olarak kalır. Bu, ikinci dilin her zaman tutucu olma özelliği vardır, ilkesini gösterir. Dil, ses ve anlamca sürekli bir değişim içindedir. Bu yüzden azınlıklar, içinde yaşadıkları standart dilin doğal gelişimine ayak uyduramazlar. Köken bilgisi çalışmalarında bir başka dile (azınlık diline) verilen ses-biçim ve anlamlar bize standart dilin tarihsel gelişimiyle ilgili önemli ip uçları

sunarlar: ET. *çalbar > Rus. çalbarı “şalvar” sözünün eski biçiminin ç’li olduğunu Rusçadaki bu verintiden kolayca anlamak mümkündür.

Sözlerin azınlık dillerinde söylenişi de eski ses-biçimleri korur: TT düşünmeye > Ar. düşünmeğa “düşünmeye” örneği, bize eylem adlarının eski bir devirde -mak/-mek ekiyle yapıldığını açıklar. Yine aynı şekilde Eski Anadolu Türkçesinin yuvarlak ünlülü eklerini çeşitli ağızlar yanında azınlık dillerinde buluruz. Osm. T. bilür > Ar. bilür “bilir”; Osm. T. niçün > Ar. nişun “niçin”; Osm. T. aldanur > Ar. aldanur “aldanır”; Osm. T. evlenür > Ar. evlenur “evlenir”; Osm. T. için > Ar. işun “için”; Osm. T. dertlü > Ar. dartlu “dertli”; Osm. T. eyü > Ar. eyi “iyi” vb.

1.1. Çıkış yerine göre: e > a; ü > u; ö > o; ı > i:

TT hep > Ar. hab; TT gezer > Ar. gazar; TT genç > Ar. ganc; TT gemi > Ar. gami; TT beğendi > Ar. bagandi; TT geldi > Ar. galdi; TT memleket > Ar. mamlakat; TT büyük > Ar. buyuk; TT gün > Ar. gun; TT süngü > Ar. sungu; TT güzel > Ar. guzel; TT görür > Ar. gorur; TT söyler > Ar. söyler; TT kız > Ar. gız; TT cevap > cevab; TT yapmış > Ar. yabmış; TT hap > Ar. hab TT sıtma > Ar. sitma; TT ağrı > Ar. agri; TT yapmış > Ar. yapmış; TT hanım > Ar. hanim; TT çok > Ar. şok; TT saç > saş; TT niçin > Ar. nişun; TT çocuk > Ar. şocuk; TT kaç > Ar. kaş; TT geçiyor > Ar. gaşiyor; TT hiç > Ar. hiş; TT için > Ar. işun; TT üç tane > Rum. uç tane; TT Türkçe > Rum. Turkse TT diye > Erm. deyi; TT kahve > Erm. kayfe; TT gidiş > Yah. yidiş; vb.

1.2. Çıkış biçimine göre: TT oldu > Ar. oldi; TT götürdü > Ar. goturdi; TT gittik > Ar. gitdik; TT düştü > Ar. duşdi; TT çıktı > Ar. şıkdi vb.

Kelimelerde metatez: TT meşhur > Ar. menşur; TT meclis > Rum. mencilis; TT bayrak > Erm. baryak

2. Söz Diziminde Görülen Değişiklikler

Cümle düzeyinde standart Türkçeden sapma görülen yerler italik işaretlenmiştir. Önce Türkiye Türkçesi (TT); sonra azınlık dillerinden birinin şekli ile -Rumca (Rum), Arapça (Ar.), Ermeni (Erm.), Yahudi (Yah.)- karşılaştırılmıştır.

2.1. İlk dillerinin söz dizimi eklemeli olmayan azınlık dillerini konuşanlar, çekim eklerini, genellikle çekim edatlarıyla yaparlar veya sık sık çekim ek veya edatları düşürür, bazen de, işlev dışı kullanır.

TT *Allah’a emanet* > Ar. *Allah amanet*

TT Pek ala, ben sizin *çocuğun kumbarasını* tanımıyorum. > Rum. Pek ayla, ben sizin *sozuk kumbaroz* tanımıyorum.

TT Ne çektim o *haptan.* > Ar. Ne şakdi ben o *hab ile.*

TT *Benim adımı sen mi koydun böyle?* > Ar. *Bani adını sen mi koydu oyle?*

TT Ben bu Hasene kızın *doğduğunu* hiç *görmedim.* > Ar. Ben bu Hasene kızın *doğduğunu* hiç *gormadi.*

TT *Benim çocuklarım var.* > Rum. *Benim çocuklari var.*

TT Yok efendim, *anlatamıyorum.* > Rum. Yok efendum, *anlatturamıyorum.*

TT Bu hanım ne diyor, *anlamadım.* > Rum. Bu hanum ne diyor ben *anamadi.*

TT Çok aylar var ki ben biletçi oldum bu tramvayda. Fakat böyle tuhaflik daha görmedim. Ben müşteriden para alırım, *çantaya* koyarım. O para bana ait değildir ki saklayacağım? *İdareye* vereceğim. > Rum. Çok aylar var ki ben biletocu oldum bu tramvayda. Fakat böyle tuhaflik daha gormedim. Ben müşteriden para alırım, *çantada* koyarım. O para bana değildir ki saklayadzayım? *İdarede* veredzeyim.

TT Ben ona eski *feracelerin parasını vermedim.* > Yah. Ben ona eski *feraceler parasini vermedi.*

2.2 . Bu dillerde zamirler, kişi eki haline gelmemiştir. Bu yüzden zamirsiz cümle kuramazlar ve dolayısıyla zamirleri bizden daha sık kullanmak zorunda kalırlar.

TT *İhtiyarım* şimdi hanımım, elli yaşındayım. > Ar. *İhtiyar ben* şimdi hanım, elli yasında.

TT Ne *çektim* o haptan. > Ar. Ne *şakdi ben* o hab ile.

TT Ne cevap *vereceğiz* sana! > Ar. Ne cevap *verecek biz* sana!

TT Çok *zayıfladım.* > Ar. O kadar *ben zaif oldi.*

TT Benim adımı sen mi *koydun böyle?* > Ar. Bani adını sen mi *koydu oyle?*

TT *İmrenmedim.* > Ar. *Ban imrenmadi.*

TT Bu hanım ne diyor, *anlamadım.* > Rum. Bu hanum ne diyor *ben anamadi.*

2.3. Söz tercihleri standart dilin dışında olabilmektedir. Bu durumda azınlık dil kullanıcısı, anlatmak istediği konudaki söz seçimini standart dile göre değil, kendi ana diline göre yapmaktadır.

TT Pek ala, ben sizin çocuğun kumbarasını *bilmiyorum.* > Rum. Pek ayla, ben sizin sozuk kumbaroz tanımıyorum.

TT Bugün *saçımı* taradım. > Ar. Bugun *baş* taradım.

TT Ah hanımım, *ben nereden bileceğim?* > Ar. Ah hanım, *ben ne bilecek?*

TT Çok *zayıfladım.* > Ar. O kadar *ben zaif oldi.*

TT Kendi kendine *güveyi oluyorsun.* > Erm. Kendin kendine *güvey giroorsun.*

2.4. Azınlıklar sık sık soru tonlaması yaparlar.

TT Doğru *değil mi* şimdi? > Rum. Doğru *değil* şimdi?

TT Kumbaradan mı *çıkardın?* > Rum. Kumbaroz *çıkardın?*

2.5. Azınlıklar sık sık bildirme eklerini düşürür.

TT Bir bilet *altmış paradır.* > Rum. Bir bileto *altmış para.*

2.6. Azınlıklar bazen de standart dilin söz diziminin dışına çıkarlar.

TT *Ben size üç kuruş on para vermişim, beş kuruş eder.* > Rum. *Ben size vermişim üç kuruş on para, eder bes kuruş.*

TT *Çünkü Türkçe'yi bu şekilde pek güzel bilmem.* > Rum. *Çünkü böyle Türkse pek güzel bilmem.*

TT *Bre dememişim efendi, çeyrek üzerinden kaybederseniz on para... çeyrek on para eksiktir.* > Rum. *Ma dememişim efendi çeyrek üzerinde kaybederseniz on para... çeyrek eksiktir on para...*

TT *Çok aylar var ki ben biletçi oldum bu tramvayda.* Fakat böyle tuhaflık daha görmedim. Ben müşteriden para alırım, çantaya koyarım. *O para bana ait değildir ki saklayayım?* İdareye vereceğim. > Rum. *Çok aylar var ki ben biletocu oldum bu tramvayda.* Fakat böyle tuhaflık daha görmedim. Ben müşteriden para alırım, çantada koyarım. *O para bana değildir ki saklayadzayım?* İdarede veredzeyim.

TT *Kendi kendine güveyi oluyorsun.* > Erm. *Kendin kendine güvey giroorsun.*

TT *Kim bilir Antranik beni görünce ne kadar çok şaşacak?* > Erm. *Kimbilir Antranik beni görünce ne şaşacak?*

TT *Ama böyle karışık iş olmaz. Bana verilmiş bir para... Bu para çocuğun parası mıdır? Kumbaradan mıdır? Ben nereden bileceğim? Ben de o ikiliği aldım, müşteriye verdim... > Rum. Ama böyle karışık iş olmaz. Bana vermiş bir para.. bu para sozuk paradır? Kumbarozdur? Ben ne biledzek? Ben da o ikilik almışım, müşteri vermişim...*

SONUÇ

Ana dili Türkçe olmayan birinin, İkinci dil olarak Türkçeyi nasıl konuştuğu hakkında saptamaları, eser ve karakterlerden yola çıkarak yaptığımızda şunları söyleyebiliriz:

1. Ana dilinden farklı bir ülkede yaşayan ve o ülkede konuşulan standart (ortak, resmî) dili eğitim ve öğretim, çevre, vb yollarla öğrenen insanların, konuşurken ister istemez ana dillerinin ses, şekil ya da söz dizimi özelliklerini ikinci dile taşıdığı görülmektedir.
2. Standart dilde bulunan, azınlık dilinde bulunmayan sesler, çıkış yeri ve çıkış biçimi bakımından kendilerine en yakın sese dönüştürülür.
3. Yazıya geçirilemeyen söyleyiş, jest, mimik, vurgu ve tonlama biçiminin yazı dilinde varlığını en etkin hissettirdiğini düşündüğümüz yer, ikinci dillerde en sık başvurulan, soru edatsız kurulan soru cümleleridir.

4. Kaynak eserlerimizin 19 ve 20. ay' a ait oluşunu ve o dönem içinde Türkiye'de yaşayan Rum, Ermeni, Arap, Yahudi yurttaşlarımızın konuştukları Türkçe üzerinden değerlendirmemizi yaptığımızı söylemeliyiz. İncelememizi, bahsi geçen eserler ve o günün konuşma biçimleri üzerinden yaptık.
5. Ülkelerin, insanların iki dilliliklerinin bir sorun olmadığını vurgulamalıyız. Aksine bir renk ve bir ahenktir iki/çok dillilik.
6. Sonuç olarak insanlar arası iletişimin ve eğitim-öğretimin son derece yaygınlaştığı bugünün şartlarında iki/çok dilliliğin ahenk olarak kabul gördüğünü düşünüyoruz. Bu, küreselleşen dünyamız için sevindiricidir.

KAYNAKLAR

Bloomfield, L. (1979). Language, London.

Gürpınar, Hüseyin Rahmi (2011). Şıpsevdi, Everest Yayınları.

Karaağaç, G. (2013). Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü, TDK Ankara.

http://www.karagoz.net/mandira_safasi.htm#.WUKQPevyjIU

Sami, Şemsettin (2002). Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat, Akçağ Yayınları.

Taner, Haldun (2006). Tuş, YKY.

Vossler, Karl (1951). The Spirit of Language in Civilization, London.